

KJAK

tisk semja ger Marknagils- l veruleika í 2013

3-4 ára útseting hefur helst kostað minst 50 mió. kr.

Men tíverri hava samgongurnar (ABC og ABDH), ið tóku við eftir CHE-samgonguna á heysti 2008, valt at útseta byggiverkætlanina. Samanlagt er verkætlanin útsett í 3-4 ár – higartil. Hetta hevur dýrkað verkætlanina munandi.

Prísvøksturin seinasta árið hevur verið 2,4%. Miðalprísvøksturin 2008-2012 hevur verið góð 2%. Sostatt vil verkætlanin bert vegna seinking á 3-4 ár, og prishækking í tíðarskeiðnum, verða dýrkað 30-40 mió. kr. Hartil kemur munandi øktur kostaður av, at uppihalda projektvirkseminum – projektleiðara, ráðgevum v.m. – yvir tíðarskeiðið. Eisini vil longd byggitið kosta munandi upphæddir, í mun til, um bygt verður so skjótt sum møguligt. Afturvendandi ivin um útbjóðingarhátt og fleiri broytingar hesum viðvíkjandi hava helst eisini dýrkað verkætlanina. Hartil kemur, at um farið varð undir byggingina sum ætlað, tá figgjarkreppan av álvara gjørdi um seg, samstundis sum byggivinnan hevði ovurstóran tørv á nýggjum virksemi, hevði Marknagilsdepilin uttan iva kunna verið gjørdur til væl lægri kostað enn nú í 2013 og komandi árin.

Veruleikin er sostatt, at politiska skipanin sjálv hev-

ur dýrkað verkætlanina munandi – helst yvir 50 mió. kr. – við at útseta hana í fleiri umførum.

Takið ábyrgd av egnum vali av byggisniði

Eftir fyrireiking og útbjóðing av skúladeplinum hevði ABC-samgongan sum kunnugt móguleika at velja millum fleiri uppskot til snið og veitarar. Valt varð at fara víðari við verkætlanini, sum vit nú kenna. Hetta var eitt val, ið landsins leiðsla, við eitt nú Fólkaflokkinum og Sambandsflokkinum (sum eisini eru í samgongu í dag), tók. Øll hava alla tíðina vitað, at talan var um eitt sera djarvt val. Eitt óvanligt byggisnið í Føroyum, men samstundis ein sera vakur bygningur, ið veruliga kann koma at standa sum ein varði í Føroyum. Kanska eins og Harpa í Reykjavík. Byggifrøðiliga ráðgevingin hevur hartil aftur og aftur tryggjað politiska myndugleikanum, at ætlaði leisturin vil eydnast – eitt nú í mun til føroyska veðurlagið. Bæði núverandi og undanfarna samgonga hava síðan brúkt fleiri ár og fleiri tiggjutalsmió.kr. til at arbeiða víðari við hesi verkætlan. Yvir 40 mió. kr. eru brúktar til fyrireikandi arbeiðið. Tá Marknagilsdepilin at enda varð útbjóðaður vístu boðini at kostaðurin fór at gerast meira enn 150 mió. kr. hægri

enn karmurin. Hetta kom óvart á nógv. Eftir nærri samráðingar og smávegis tillagingar í verkætlanini hevur Landsverk nú fingið samráðst seg til, at gera Marknagilsdepilin til veruleika fyri 70 mió. kr. meira enn uppruna játtanina í 2008. Sum skilst ber til at fáa hetta talið enn longur niður. Tá havt verður í huga, at verkætlanin helst er dýrkað væl yvir 50 mió. kr. bert vegna seinkingina, so er talan um minni enn 20 mió. kr. í øktum kostaði til 3 skúlar í mun til uppruna karmin. Hetta enntá hóast ABC-samgongan valdi eitt sera serstakt og krevjandi byggisnið, í mun til tað, ið vit vanliga kenna í Føroyum. Tað undrar tí at samgongufólk nú seta spurnartekin við verkætlanina, og at summi enntá mæla til heilt at sleppa henni.

Samgongan játtar fleiri 100-tals mió. kr. til tunnilsverkætlanir

Tí tað er ikki figgjarligi karmurin, ið tykist at vera trupulleikin hjá samgonguni. Samgongan hevur eitt nú lagt fram verklagslóg á 150 mió. kr. til Viðareiðistunnil. Hetta er fyrsta stigði í eini størri verkætlan Norður um Fjall v.m., ið samanlagt væntandi kostar nærum 500 mió. kr. og harvið meira enn Skúladepilin í Marknagili. Eisini hevur samgongan sett

12 mió. kr. av til fyrireiking av privatari útbjóðing av Skála-fjarðatunnlinum. Hetta hóast almennu myndugleikarnir meta, at verður tunnilin gjørdur av privatum kemur hesin, yvir eitt áramál, at kosta føroyingum langt yvir 1 mia. kr. meira, enn um hesin varð gjørdur av landinum. Hetta vegna krøv til avkast frá privatum íleggjarum og dýrari figgingarkostnaði. Havi enn ikki hoyrt nøkur samgongutingfólk mótmælt hesum. Hví gera nøkur samgongutingfólk tað so til ein trupulleika at játta nakrar fáar mió. meira til teir 3 miðnámsskúlarnar, ið nú skulu byggjast í Marknagili? Hevði tað verið nakar trupulleiki um Marknagilsdepilin ikki var í Tórshavn?

Steðgið við at renna undan ábyrgd

Staðfestast kann, at allir flokkar á Løgtingi hava tikið undir við verklagslóginu um Marknagilsdepilin í 2008. ABC-samgongan og ABDH-samgongan hava síðan sjálvar valt at útseta verkætlanina í 3-4 ár og harvið dýrkað hana helst yvir 50 mió. kr. ABC-samgongan valdi eisini eitt byggisnið og ein bygning, ið er nýskapandi og avbjóðandi. Hartil eru higartil nýttar yvir 40 mió. kr. til fyrireiking. Tað er tí syndarligt at vera vitni til, at samgongutingfólk úr øllum ættum nú royna at

renna undan ábyrgd tá umræður Skúladepilin í Marknagili við alskyns umberingum. Eitt nú at hesin ikki eignar seg til føroyska veðurlagið. Hetta hóast somu flokkar hava valt byggisniðið og at byggifrøðiliga ráðgevingin aftur og aftur hevur tryggjað at hetta er í lagi. Eisini verður víst á økta kostaðin, hóast somu flokkar eru høvuðsorsøkin til, at kostaðurin er vorðin hægri enn uppruna karmurin.

Nú klárt er at fara í gongd tykist tað sum fleiri vilja renna undan ábyrgd. Hetta er óvirkiligt.

Landið eigur at megna minst tað sama sum kommunan

Til samanberingar kann nevast, at Tórshavnar Kommuna seinastu fáu árinu hevur bygt tveir nýggjar fólkaskúlar – á Løgmannabreyt og á Argjahanri – fyri samanlagt nærum somu upphædd, ið Skúladepilin í Marknagili kostar. Sjálvandi eigur landið eisini at megna at lyfta sína ábyrgd tá umræður miðnámsskúlaøkið. Alt annað kann als ikki góðtakast.

Breið semja vil tryggja at Marknagilsdepilin fer í gongd sum skjótast

Tað einasta rætta er, at landsstýrið sum skjótast kallar allar teir politisku flokkarnir - sum eisini upprunaliga

vórðu samdir um fara at byggja Skúladepilin í Marknagili - til fundar í Mentamálaráðnum fyri at gera semju um, at fáa til vega ta lutfalsligu avmarkaðu figging, ið skal til afturat, fyri at gera Marknagilsdepilin til veruleika.

Tí tað má ikki henda - einaferð enn - at ein lítil minniluti í samgonguni verður ráðandi, framum ein stóran meiriluta á Løgtingi og í Føroyum. Hartil vita vit, at fyri hvønn dag, ið verkætlanin nú verður útsett, dýrkar hon. Fyri hvønn dag, ið verkætlanin verður útsett, vísir politiska leiðslan í hesum landinum hartil, hvussu illa hon megnar at gera verkætlanir til veruleika, ið veruliga hava týðning um vit meina nakað við, at raðfesta okkara ungdom, útbúgving, trivna og at fáa fólkavøkstur aftur í Føroyum.

Hetta er veruliga ein av teimum iløgum, ið vit ikki hava ráð til ikki at gera. Latið okkum tí saman gera Skúladepilin í Marknagili til veruleika sum skjótast.

Við ynskjum um eitt eydnuberandi nýggjár fyri Føroyar og allar føroyingar – og við ynskjum um, at 2013 gerst árið, tá ein breið politisk semja á Løgtingi setir ferð á at gera Skúladepilin í Marknagili til veruleika – einaferð enn.

lin verður bygdur

ivasomum útsøgnum um hvørt depilin yvirhøvur skal byggjast.

At seta bygging av Marknagilsdeplinum og útbygging av Fróðskaparsetrinum upp ímóti hvørjum øðrum, sum ein antin-ella iløga, er burtur úr vón og viti. Sjálvandi skulu vit gera bæði. Fyrst og fremst stendur Marknagilsdepilin á skrá, og har eigur landsstýrismaðurin í mentamálaráðharrin nú av álvara at traðka í karakter og vísa ábyrgd. Nú eigur hann at standa stinnur, geva

ungdóminum og øllum øðrum trúgv og vón um at hetta stóra og týðandi bygningsverk verður veruleiki. Og hann eigur at standa við givin lyftir til meir enn helmingin av hvørjum miðnámsárgangi í landinum, sum skulu ganga í Marknagilsdeplinum, um at tey fáa ein nýggjan skúla.

Næsta tak verður at byggja Setrið út. Tað er eisini ein spurningur um lív ella deyða fyri hetta samfelagið, men lat okkum fyrst savna okkum um hesa uppgávuna, ið leingi hevur staðið fremst:

Nevniliga at skapa miðnámsungdómi okkara góðar og tíðarhóskandi undirvísingarkarmar.

Nú er drálað nóg mikið við Marknagili og vit kunnu ikki á nakran hátt góðtaka meira himpr og fleiri umberingar fyri at útseta. Landsstýrismaðurin skal finna semju við byggiharrarnar NÚ! Og um vit so lenda á nøkrum milliön-um í meirkostnaði, so skal byggingin byrja í 2013, óansæð. Uttan himpr finnur samgongan pening til alskins sera ivasamar iløgur í samferðslukervið, tí eigur vilji eisini at sýnast í verki fyri at fáa hesa, kanska mest framtíðartryggjaðu, byggiaetlan framda.

Vit tosa um ein depil, sum fer at gera okkum errin og glað. Eitt arkitektoniskt nýbrot, sum eins og Harpan, fer at draga ferðafólk og fakfólk til landið og seta okkum á landkortið. Her vera kveikjandi og mennandi umstøður hjá næmingum og lærararum og ikki minst verður Depilin eitt sterkt signal frá politisku skipanini um at vit virða tey ungu og vilja geva teimum tær allar bestu umstøður fyri at fáa eina góða útbúgving. Hóast flestu studentar framvegis fara út í heim at lesa (m.a tí skulu vit beinaveg leggja langtíðarætlanir fyri at byggja Setrið út í stigum), so kann hendan fantastiska farvæl-heilsanin vit geva

teimum, kanska nettupp merkja munin millum “farvæl-fyri-altíð” og “farvæl-vit-síggjast-aftur”-hugburðin.

Øll vita, at miðnámsskúlarnir í Havneru so niðurslitnir og ótíðarhóskandi, at tað er ikki talingur um at brúka nógvir milliönir uppá at gera teir í stand ella byggja út. Landsverk hevur saman við byggiharrunum funnið 70 mió í sparingum til Marknagilsdepilin, so enn er byggingin 70mió dýrari enn verklagslógin heimilar. Men sitandi samgonga hevur samtykt at útseta verkætlanina í trý ár og hetta dýrkar byggingina við 39 mió! Sostatt eigur samgongan ábyrgdina fyri 39 av hesum 70 mió, ið verkætlanin, sum

nú er, er ov dýr. Og hvør vika, hvør mánaður ið gongur uttan nøkur avgerð verður tikin, kostar dýrt.

Tí er tað ikki meir enn rímligt, at samgongan finnur tær 39 mió kr eyka á komandi figgjarlógum og so roynir at fáa Landsverk at finna sparingar fyri tær síðstu 31mió, ið resta í.

Bjørn Kalsøe hevur søguligan móguleika at vísa seg sum tann framskygdi mentamálaráðharrin, ið megnaði at skera ígjøgnum og finna eina loysn, soleiðis at størsta og týðningarmesta byggiverkætlan í søgu okkara verður gjøgnumførd.